

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

Γενική Γραμματεία Διαχείρισης
Τομεακών Προγραμμάτων
ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ
ΕΥΔ Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα»

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Μονάδα Α2 «Αξιολόγησης και Επιλογής των Πράξεων»
Μεσογείων 56
115 27 Αθήνα

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98).
2. Τον ν.4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» (Α' 61), όπως ισχύει.
3. Τον ν.4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).
4. Το π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130).
5. Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).
6. Το π.δ. 82/2023 «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις» (Α' 139).
7. Το π.δ. 50/2024 «Σύσταση Γενικών Γραμματειών, κατάργηση Γενικής Γραμματείας και Ειδικών Γραμματειών» (Α' 138) και ιδίως το άρθρο 2 αυτού.
8. Το π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 181).
9. Την υπ' αριθμ. Υ21/22.12.2025 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση» (Β' 7190).

10. Την υπ' αριθμ. 106/19.05.2025 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Διορισμός Γενικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ταμείου Συνοχής και Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών» (Υ.Ο.Δ.Δ. 578).
11. Την υπ' αριθμ. 87051/12.09.2022 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα"», η οποία μετονομάστηκε με την παρ. 2 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 και κατάργηση της υπό στοιχεία 67743/ΕΥΘΥ 615/24.6.2015 (Β' 1248) υπουργικής απόφασης (Β' 4855).
12. Την υπ' αριθμ. 100188/18.10.2022 υπουργική απόφαση «Τοποθέτηση προϊσταμένου στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα"» (ΑΔΑ: 9Α0Ψ46ΜΤΛΡ-2ΘΘ).
13. Την υπό τα στοιχεία C(2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.7.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (ΕΣΠΑ 2021-2027).
14. Την υπό τα στοιχεία C(2022) 3826 final Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 15.06.2022 για την έγκριση του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την Ελλάδα.
15. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.
17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013.
18. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 (ΟJ EL L 15.12.2023) της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.
19. Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
20. Τον ν.4488/2017 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις» (Α' 137) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40 αυτού.
21. Τον ν.4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (Α' 139) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 αυτού.
22. Το ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΔΕ 2021-2027 (<https://www.espa.gr/el/Pages/SDE.aspx>).
23. Την υπ' αριθμ. 110565/17.11.2022 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [(ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))]» (Β' 5958), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 8542/02.05.2024 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Τροποποίηση της υπ' αρ. 110565/17.11.2022 υπουργικής απόφασης "Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]" (Β' 5958)» (Β' 2855).
24. Την υπ' αριθμ. 114947/01.12.2022 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 – 2027» (Β' 6132).
25. Την υπ' αριθμ. 5483/20.01.2023 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών - Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή

- παράνομως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027»(Β' 390).
- 26.Την υπ' αριθμ. 217542 ΕΞ 2025/12.12.2025 κοινή απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού και του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) - Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας» (Β' 6936).
- 27.Το υπ' αριθμ. 29239 ΕΞ ΕΥΚΕ-ΧΕ170/19.02.2026 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Παροχή οδηγιών για τη χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) και τη λειτουργία του ως Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας» (ΑΔΑ Ψ20ΠΗ-ΟΡ0).
- 28.Το υπ' αριθμ. 51986 ΕΞ 2026/30.03.2026 /424 ΕΥΚΕ-ΧΕ (υπ' αριθμ. ΥΠΕΘ00 53144 ΕΙ 2026/01.04.2026) έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) με θέμα: «Συμπληρωματικές οδηγίες για τη χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) και τη λειτουργία του ως Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας» (ΑΔΑ: ΡΒΙΘΗ-Ζ5Ω).
- 29.Την υπ' αριθμ. 24110 ΕΞ 2026/10.02.2026 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας & Επιχειρηματικότητας- ΕΦΕΠΑΕ ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» και ανάθεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» για τη διαχείριση πράξεων της δράσης «Παράγουμε Εδώ» (ΑΔΑ: ΨΓΥΝΗ-ΝΛΔ).
- 30.Την υπ' αριθμ. 24100 ΕΞ 2026/ 10.02.2026 έγκριση του Δελτίου Εξειδίκευσης της δράσης «Παράγουμε Εδώ» με κωδικό 2-1.3-08 στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 1.3 του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027.
- 31.Το υπ' αριθμ. 28101 ΕΞ 2026/17.02.2026/ΕΥΚΕ-ΧΕ: 175 (υπ' αριθμ. ΕΥΔ 28151 ΕΙ 2026/17.02.2026) έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ, με θέμα: 'Διατύπωση γνώμης επί του σχεδίου πρόσκλησης με τίτλο «Παράγουμε Εδώ» στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027".
- 32.Την υπ' αριθμ. 38415 ΕΞ 2026/05.03.2026 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027 για την έγκριση, μέσω της 17ης Γραπτής Διαδικασίας, της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής πράξεων στο πλαίσιο της Δράσης με κωδικό 18ΚΕ «ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΕΔΩ» (ΑΔΑ: ΨΗΚΦΗ-ΔΑΗ).
- 33.Την υπ' αριθμ. 49118 ΕΞ2026/24.03.2026 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (18ΚΕ) (ΑΔΑ:ΨΦΝΘΗ-Λ6Θ).
- 34.Την υπ' αριθμ. 51734 ΕΞ 2026/30.03.2026 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Πρώτη (1η) Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (18ΚΕ) (ΑΔΑ: 9ΨΙΩΗ-ΝΓΟ).
- 35.Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.
- 36.Την υπ' αριθμ. 76957 ΕΞ 2026/15.05.2026 Εισηγήση της Προϊσταμένης της ΕΥΔ Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» προς τον Γενικό Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ, με θέμα: «Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027».

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Την έγκριση του συνημμένου αρχείου των Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027, για την

αποσαφήνιση και διευκρίνιση σημείων της Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης και των Παραρτημάτων αυτής.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

Συνημμένα:

Αρχείο συχνών Ερωτήσεων-Απαντήσεων

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικής Γραμματέας ΕΣΠΑ
- Εθνική Αρχή Συντονισμού
- Αρχή Πιστοποίησης
- ΕΦΕΠΑΕ
- ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας
- ΕΥΚΕ-ΧΕ
- ΕΥΣΣΑΕ

Εσωτερική διανομή:

- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ
- Γραφείο Προϊσταμένης ΕΥΔ Π. «Ανταγωνιστικότητα»
- Μονάδες Α1, Α2, Β2 ΕΥΔ Π. «Ανταγωνιστικότητα»

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
για τη Δράση «Παράγουμε στην Ελλάδα»

ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

1. Ερώτηση: Για επενδυτικό σχέδιο, με συνολικό προϋπολογισμό 400.000€, ποιο είναι το ελάχιστο απαιτούμενο ποσό ίδιας συμμετοχής που πρέπει να τεκμηριωθεί;

Απάντηση: Σύμφωνα με το κεφάλαιο 4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ως τυπική προϋπόθεση, ορίζεται η εξασφάλιση της Ίδιας Συμμετοχής του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου σε ποσοστό τουλάχιστον 25% του αιτούμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού. Στη περίπτωση μας, η επιχείρηση καλείται να αποδείξει το 25% των 400.000 €, δηλαδή 100.000 €.

Σημειώνεται ότι, το ποσό αυτό θα πρέπει να εξασφαλίζεται αποκλειστικά με ίδια κεφάλαια και όχι με δάνειο.

2. Ερώτηση: Βάσει ποιού έτους πραγματοποιείται ο υπολογισμός των ΕΜΕ για τον έλεγχο πλήρωσης της τυπικής προϋπόθεσης της μιας (1) ΕΜΕ;

Απάντηση: Για τη πλήρωση της τυπικής προϋπόθεσης της μιας (1) ΕΜΕ εξαρτημένης εργασίας, λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία του ημερολογιακού έτους που προηγείται της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Π.χ. στην περίπτωση επιχείρησης η οποία υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης τον Απρίλιο του 2026, η τήρηση της ως άνω προϋπόθεσης θα εξεταστεί με βάση τα στοιχεία του ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ ή του ΕΦΚΑ-NAT για το διάστημα από 1/1/2025 έως 31/12/2025.

3. Ερώτηση: Είναι δυνατή η υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου σε εγκαταστάσεις που βρίσκονται σε διαφορετικές Περιφέρειες;

Απάντηση: Ναι, υπό την προϋπόθεση ότι οι εγκαταστάσεις αυτές ανήκουν στην ίδια κατηγορία Περιφερειών, δηλαδή είτε στις Περιφέρειες σε Μετάβαση είτε στις Λιγότερο Αναπτυγμένες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 2.2 της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης.

4. Ερώτηση: Για τις επιχειρήσεις με διαχειριστική χρήση 01/07 - 30/06:

α. Ποιών ετών τα οικονομικά στοιχεία λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του μεγέθους τους και τον υπολογισμό των βαθμολογούμενων κριτηρίων;

β. Μέχρι ποιά ημερομηνία θα πρέπει να έχουν κάνει έναρξη εργασιών ώστε να πληρούν την τυπική προϋπόθεση της μίας (1) πλήρους κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης;

Απάντηση: Για τις επιχειρήσεις με διαχειριστική χρήση από 1/07-30/06 και προκειμένου να υποβάλουν αίτηση χρηματοδότησης στη Δράση θα πρέπει να έχει υποβληθεί το φορολογικό έντυπο Ε3 για την περίοδο 01/07/2024 έως 30/06/2025 που αποτελεί τη διαχειριστική χρήση για το οικονομικό έτος 2024. Αντίστοιχα πρέπει να έχει γίνει έναρξη το αργότερο έως την 01/07/2024, ώστε να πληρείται η τυπική προϋπόθεση της Δράσης αναφορικά με την μία πλήρη κλεισμένη χρήση.

5. Ερώτηση: Οι ατομικές επιχειρήσεις είναι υπόχρεες καταχώρησης στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων βάσει του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α' 139);

Απάντηση: Οι ατομικές επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται σε εγγραφή στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων καθότι ως πραγματικός δικαιούχος λογίζεται ο ίδιος ο επιχειρηματίας/ιδιοκτήτης τους.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ/ΕΝΤΑΞΗΣ – ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

- 6. Ερώτηση:** Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υπάρχει υποχρέωση υποβολής εγγράφου αδειοδότησης για το σύνολο των ΚΑΔ Επένδυσης;

Απάντηση: Η υποχρέωση επισύναψης αδειοδοτικού εγγράφου αφορά σε έναν τουλάχιστον από τους επιλέξιμους ΚΑΔ που δραστηριοποιείται η επιχείρηση.

- 7. Ερώτηση:** Δεδομένου ότι σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων διαθέτει Άδειες Λειτουργίας ή Γνωστοποιήσεις στις οποίες αναγράφονται ΚΑΔ βάσει της ταξινόμησης ΚΑΔ 2008, αυτές θα γίνονται αποδεκτές σε περιπτώσεις όπου έχουν προκύψει αλλαγές είτε στον κωδικό είτε στην περιγραφή της δραστηριότητας, λόγω της αντιστοίχισης με τους νέους ΚΑΔ 2025;

Απάντηση: Σε περιπτώσεις όπου στην Άδεια Λειτουργίας ή στη Γνωστοποίηση αναγράφονται ΚΑΔ βάσει της ταξινόμησης ΚΑΔ 2008, αυτοί θα εξετάζονται κατόπιν αντιστοίχισής τους με τους ισχύοντες ΚΑΔ, σύμφωνα με τον επίσημο Πίνακα Αντιστοίχισης ΚΑΔ 2008 – ΚΑΔ 2025 της ΑΑΔΕ, καθώς και με βάση την περιγραφή της δηλωθείσας δραστηριότητας.

Εφόσον, μέσω της αντιστοίχισης ή/και της περιγραφής, τεκμηριώνεται ότι πρόκειται για την ίδια ή ουσιαστικά συναφή δραστηριότητα, η Άδεια/Γνωστοποίηση γίνεται αποδεκτή. Τυχόν διαφοροποιήσεις στη διατύπωση ή στον κωδικό, οι οποίες οφείλονται στην επικαιροποίηση της ταξινόμησης ΚΑΔ, δεν αποτελούν λόγο απόρριψης, εφόσον δεν μεταβάλλεται το αντικείμενο της δραστηριότητας.

- 8. Ερώτηση:** Επιχείρηση διαθέτει το 2ο βαθμίο ΚΑΔ 17.23 «Κατασκευή ειδών χαρτοπωλείου (χαρτικών)», ο οποίος δεν συμπεριλαμβάνεται στους επιλέξιμους ΚΑΔ του Παραρτήματος ΙΙ, στον οποίο η επιχείρηση διαθέτει άδεια λειτουργίας σε ισχύ. Πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στη Δράση θα προσθέσει τον τριτοβάθμιο επιλέξιμο ΚΑΔ 17.23.13 «Κατασκευή βιβλίων μητρώων, λογιστικών βιβλίων, κλασέρ, εντύπων προς συμπλήρωση και άλλων ειδών γραφικής ύλης, από χαρτί ή χαρτόνι», προκειμένου να υλοποιήσει επένδυση στον επιλέξιμο για τη δράση ΚΑΔ.

Η άδεια λειτουργίας της επιχείρησης στον ΚΑΔ 17.23 καλύπτει το σύνολο των παραγωγικών ΚΑΔ που αποτελούν υποκατηγορία του ΚΑΔ επένδυσης 17.23.13. Απαιτείται η επιχείρηση να προβεί σε ενέργειες επικαιροποίησης της άδειας λειτουργίας της και να προσθέσει σε αυτήν και τον ΚΑΔ επένδυσης 17.23.13 ή πληροί τις προϋποθέσεις πληρότητας για υποβολή αίτησης χρηματοδότησης με την υφιστάμενη άδεια λειτουργίας της στον ΚΑΔ 17.23;

Απάντηση: Η υφιστάμενη άδεια λειτουργίας στον 2ο βαθμό ΚΑΔ 17.23 «Κατασκευή ειδών χαρτοπωλείου (χαρτικών)» καλύπτει το σύνολο των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις υποκατηγορίες του, συμπεριλαμβανομένου και του 3ου βαθμού ΚΑΔ 17.23.13.

Κατά συνέπεια, δεν απαιτείται επικαιροποίηση ή τροποποίηση της άδειας λειτουργίας για την προσθήκη του συγκεκριμένου ΚΑΔ επένδυσης, εφόσον αυτός αποτελεί επιμέρους δραστηριότητα του ήδη αδειοδοτημένου γενικού ΚΑΔ.

Σε κάθε περίπτωση θα πραγματοποιείται έλεγχος της συνέπειας της περιγραφής του γενικού ΚΑΔ και του επιλέξιμου ΚΑΔ.

- 9. Ερώτηση:** Επιχείρηση διαθέτει τον ΚΑΔ 13.93.14.01 «Παραγωγή βελεντζών και παρόμοιων ειδών», ενώ στην Πρόσκληση ως επιλέξιμος αναφέρεται ο ΚΑΔ 13.93.14 «Κατασκευή άλλων χαλιών και υφαντικών καλυμμάτων δαπέδου». Θεωρείται επιλέξιμη η επιχείρηση με τον υφιστάμενο ΚΑΔ ή απαιτείται η προσθήκη του 13.93.14;

Απάντηση: Η επιχείρηση θεωρείται επιλέξιμη, καθώς ο ΚΑΔ 13.93.14.01 τον οποίο διαθέτει, αποτελεί τεταρτοβάθμια ανάλυση του ΚΑΔ 13.93.14, ο οποίος περιλαμβάνεται στους επιλέξιμους

ΚΑΔ της Πρόσκλησης. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται η προσθήκη του ΚΑΔ 13.93.14, διότι η δραστηριότητα της επιχείρησης εμπίπτει σε αυτόν μέσω της υφιστάμενης ανάλυσης του, δηλαδή του τεταρτοβάθμιου ΚΑΔ 13.93.14.01.

10. Ερώτηση: Είναι δυνατή η κάλυψη του συνόλου της ιδιωτικής συμμετοχής αποκλειστικά μέσω δανεισμού;

Απάντηση: Σύμφωνα με το κεφάλαιο 8.3 της Πρόσκλησης της Δράσης, θα πρέπει κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης να αποδεικνύεται ότι τουλάχιστον το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του αιτούμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού εξασφαλίζεται με ίδια κεφάλαια και όχι με δανεισμό. Σημειώνεται ότι το υπόλοιπο ποσό της ιδιωτικής συμμετοχής δύναται να καλυφθεί με δανεισμό.

Τονίζεται ότι η βεβαίωση πρόθεσης δανειοδότησης δεν αποτελεί επιλέξιμο τρόπο κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής.

11. Ερώτηση: Για την κάλυψη της Ίδιας συμμετοχής μπορούν να προσκομισθούν χρηματικά διαθέσιμα προσώπων που τηρούνται σε τραπεζικούς λογαριασμούς από κοινού με άλλους δικαιούχους (τραπεζικός λογαριασμός με συνδικαιούχους);

Απάντηση: Η κάλυψη της ίδιας συμμετοχής μπορεί να γίνει μέσω τραπεζικών διαθέσιμων από λογαριασμό στον οποίο εκτός από τον δικαιούχο υπάρχουν και άλλοι συνδικαιούχοι.

12. Είναι αποδεκτές οι βεβαιώσεις από προθεσμιακούς λογαριασμούς καταθέσεων για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής με καταβολή εταιρικού/ μετοχικού κεφαλαίου με χρήση μετρητών;

Απάντηση: Ναι, είναι αποδεκτές οι τραπεζικές βεβαιώσεις προθεσμιακών λογαριασμών κατ' αντιστοιχία των κοινών τραπεζικών λογαριασμών (π.χ. ταμειυτήριο) για τα χρονικά διαστήματα όπως ορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι -01.04 - Περίπτωση Α) της Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης.

**13. Ερώτηση: Για επενδυτικό σχέδιο, με αιτούμενο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό 200.000€, και ποσοστό επιχορήγησης 50%, ποιο είναι το ποσό που πρέπει να εξασφαλιστεί ως ιδιωτική συμμετοχή για να λάβει μια επιχείρηση στο κριτήριο B4
α) την ελάχιστη βαθμολογία (50 βαθμούς) και
β) την μέγιστη βαθμολογία (100 βαθμούς).**

Απάντηση: Σύμφωνα με την Πρόσκληση, οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία εξασφάλισης της Ίδιας Συμμετοχής του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου, σε ποσοστό τουλάχιστον 25% του αιτούμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Στο παρόν παράδειγμα, για την πλήρωση της εν λόγω τυπικής προϋπόθεσης, η επιχείρηση θα πρέπει κατ' αρχήν να εξασφαλίσει με ίδια κεφάλαια τουλάχιστον το 25% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού ($25\% \times 200.000\text{€} = 50.000\text{€}$).

α) Για να λάβει την ελάχιστη βαθμολογία (50 βαθμοί), η επιχείρηση θα πρέπει να εξασφαλίσει το 50% της ιδιωτικής συμμετοχής, ($50\% \times 100.000 \text{€} = 50.000 \text{€}$), ποσό το οποίο συμπίπτει με την κάλυψη της τυπικής προϋπόθεσης. Σημειώνεται ότι το ποσό αυτό θα πρέπει να καλυφθεί αποκλειστικά με ίδια κεφάλαια.

β) Για να λάβει τη μέγιστη βαθμολογία (100 βαθμοί), η επιχείρηση θα πρέπει να εξασφαλίσει το 100% της ιδιωτικής συμμετοχής, ($100\% \times 100.000 \text{€} = 100.000 \text{€}$). Στην περίπτωση αυτή, η επιχείρηση οφείλει να αποδείξει ποσό ύψους 50.000€ αποκλειστικά με ίδια κεφάλαια, ενώ το υπολειπόμενο ποσό δύναται να καλυφθεί είτε με ίδια κεφάλαια είτε με βεβαιωμένο δανεισμό.

14. Ερώτηση: Είναι υποχρεωτικό να δηλωθούν σε ένα επενδυτικό σχέδιο δράσεις και δαπάνες που συνεισφέρουν σε μία από τις προτεραιότητες και τους στρατηγικούς στόχους της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027;

Απάντηση: Όχι, δεν είναι υποχρεωτικό. Υποβάλλονται και εγκρίνονται αιτήσεις χωρίς τεκμηρίωση δράσεων/δαπανών που να συνδέονται με την έξυπνη εξειδίκευση. Ο υποψήφιος δικαιούχος δεν υποχρεούται να δηλώσει κάποιον τομέα της ΕΣΕΕ στην αίτησή του. Στην περίπτωση αυτή, λαμβάνει μηδενική βαθμολογία στο κριτήριο Β7.

Στην περίπτωση που επιλέξει να δηλώσει σχετικό τομέα, να συμπεριλάβει συναφείς δράσεις και να τεκμηριώσει επαρκώς την συνεισφορά αυτή και εφόσον το αντίστοιχο κριτήριο βαθμολογηθεί θετικά, ο υποψήφιος δικαιούχος θα λάβει την αντίστοιχη βαθμολόγηση σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ της Αναλυτικής Πρόσκλησης.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

- 15. Ερώτηση: Η δαπάνη 01.09 «Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού» αποτελεί υποχρεωτική δαπάνη;**

Απάντηση: Η δαπάνη 01.09 «Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού» είναι υποχρεωτική και πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 10% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

- 16. Ερώτηση: Υπάρχει περιορισμός ως προς τον ελάχιστο ή μέγιστο αριθμό ΕΜΕ που μπορεί να δηλωθεί στο πλαίσιο του επενδυτικού σχεδίου για τη δαπάνη «01.09 Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού»;**

Απάντηση: Στην Πρόσκληση της Δράσης δεν τίθεται περιορισμός ως προς τον ελάχιστο ή τον μέγιστο αριθμό ΕΜΕ. Σημειώνεται ότι, θα πρέπει να τηρείται το ποσοστό της κατηγορίας δαπάνης, δηλαδή κατ' ελάχιστον 10% και έως 30% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

- 17. Ερώτηση: Σύμφωνα με το Παράρτημα Ι της αναλυτικής πρόσκλησης της Δράσης απαιτείται υποχρεωτικά η υποβολή δύο προσφορών για κάθε δαπάνη καθαρής αξίας άνω των 50.000€. Η εν λόγω απαίτηση εφαρμόζεται σε επίπεδο δαπάνης ή κατηγορία δαπάνης;**

Απάντηση: Η εν λόγω απαίτηση εφαρμόζεται σε επίπεδο δαπάνης (εγγραφής στο ΟΠΣΚΕ) για κάθε διακριτό ενιαίο φυσικό αντικείμενο. Αν δεν υποβληθούν τουλάχιστον δύο (2) προσφορές η εν λόγω δαπάνη απορρίπτεται.

Επισημαίνεται ότι δεν θα πρέπει να γίνεται κατάτμηση της ενιαίας δαπάνης για το ίδιο φυσικό αντικείμενο για την αποφυγή της συγκεκριμένης υποχρέωσης. Μόνο στην περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ. ειδικές κατασκευές κ.λ.π.) προσκομίζεται μία (1) συνοδευόμενη με σχετική τεκμηρίωση.

- 18. Ερώτηση: Στην κατηγορία δαπανών 04.18 "Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού" είναι επιλέξιμη η ανανέωση συνδρομής σε υπηρεσία που ήδη χρησιμοποιείται;**

Απάντηση: Η ανανέωση συνδρομής σε υπηρεσία SAAS ή Cloud Computing, που ήδη χρησιμοποιείται, είναι επιλέξιμη, τηρουμένων των λοιπών περιορισμών της Πρόσκλησης της Δράσης.

- 19. Ερώτηση: Είναι επιλέξιμη η δαπάνη συμβουλευτικής υποστήριξης για την σύνταξη και υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης;**

Απάντηση: Σύμφωνα με το κεφάλαιο 6 της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης, επιλέξιμες θεωρούνται αποκλειστικά οι δαπάνες συμβουλευτικής υποστήριξης που σχετίζονται με την

παρακολούθηση και διαχείριση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Ως εκ τούτου, δαπάνες που αφορούν τη σύνταξη και υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης δεν είναι επιλέξιμες.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

- 20. Ερώτηση: Για την υποχρέωση διατήρησης των ΕΜΕ που διέθετε η επιχείρηση το 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, ποιό χρονικό διάστημα λαμβάνεται υπόψη ως το «12μηνο που προηγείται του τελικού αιτήματος επαλήθευσης του έργου»;**

Απάντηση: Σύμφωνα με το κεφάλαιο 13 της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκλήρωση και παραλαβή του έργου είναι, μεταξύ των άλλων, «Η διατήρηση κατά το 12μηνο που προηγείται της υποβολής του τελικού αιτήματος επαλήθευσης, των ΕΜΕ μισθωτής εργασίας που διέθετε η επιχείρηση το 12μηνο πριν την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου».

Ως 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης λαμβάνεται υπόψη το διάστημα των 12 ολόκληρων μηνών πριν τον μήνα υποβολής της αίτησης. Αντίστοιχα για το 12μηνο πριν την υποβολή του αιτήματος τελικής επαλήθευσης λαμβάνεται υπόψη το διάστημα των 12 ολόκληρων μηνών πριν από τον μήνα αυτό.

Για παράδειγμα, για αίτηση χρηματοδότησης που θα υποβληθεί τον Μάιο του 2026, ως 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης λαμβάνεται υπόψη το διάστημα από τον Μάιο 2025 έως και τον Απρίλιο 2026. Αντίστοιχα, για αίτημα τελικής επαλήθευσης που θα υποβληθεί στο ΟΠΣΚΕ τον Σεπτέμβριο του 2027, ως 12μηνο πριν την υποβολή του αιτήματος τελικής επαλήθευσης λαμβάνεται υπόψη το διάστημα από τον Σεπτέμβριος 2026 έως και τον Αύγουστο 2027.

- 21. Ερώτηση: Σε περίπτωση που στον τύπο υπολογισμού του Δείκτη Παραγωγικής Απόδοσης για το έτος βάσης, ο παρονομαστής είναι αρνητικός ή μηδέν (κωδ. E3 206 (t0)+ κωδ. E3 211 (t0)≤0), ενώ ο αριθμητής είναι θετικός (κωδ. E3 261 (t0)>0), πως θα γίνει ο υπολογισμός του συγκεκριμένου δείκτη.**

Απάντηση: Σύμφωνα με την ενότητα 14.2 της πρόσκλησης, για να είναι λειτουργικός ο Δείκτης Παραγωγικής Απόδοσης ως βάση σύγκρισης, μεταξύ άλλων θα πρέπει να συντρέχει: $(206+211)(t0)>0$.

Εφόσον αυτό δεν μπορεί να συμβεί (π.χ. $(206+211)(t0)<0$), τότε θεωρούμε ότι στο έτος βάσης δεν έχουμε παραγωγική δραστηριότητα, οπότε ο έλεγχος επίτευξης του στόχου θα γίνεται με τον δεύτερο περιγραφόμενο τρόπο στο κεφάλαιο 14.2, δηλαδή με τους κωδικούς 561 και 261 του εντύπου E3 ($561(t1) > 561(t0) \ \& \ 261(t1) > 0$).